

Macrolepidoptera in 1959

door

T. H. VAN WISSELINGH

Evenals vorige jaren wil ik U weer een en ander mededelen over mijn vangsten van Macrolepidoptera in het afgelopen jaar.

De klimatologische omstandigheden weken in 1959 zeer sterk van de normale af. Het aantal uren zonneschijn was belangrijk boven normaal, de regenval belangrijk er beneden, terwijl lange perioden van droogte voorkwamen. Uiteraard hebben deze abnormale weersomstandigheden invloed uitgeoefend op het voorkomen van verschillende soorten vlinders.

Op de ter vergadering getoonde grafiek komen voor lijnen, welke aangeven het maximum en het minimum aantal soorten, dat ik in de periode 1946 t/m 1955 telkens op de eerste en de 15e van iedere maand had waargenomen en bovendien een lijn, welke het gemiddelde over deze 10 jaren aangeeft. In potlood is hier door heen getekend het verloop in 1959.

Uit de grafiek blijkt, dat de eerste helft van 1959 zeer gunstig was; het verloop volgt tot 1 augustus vrijwel de lijn van de maxima in de periode 1946 t/m 1955, op 15 juni lag de lijn er zelfs niet onbelangrijk boven, nl. 258 soorten in 1959 tegen 227 in 1952.

Na 1 augustus doet de invloed van de droogte zich sterk gevoelen; de toename van het aantal waargenomen soorten werd toen veel geringer dan normaal. Aan het einde van het jaar werd weer juist het gemiddelde over de periode '46 t/m '55 bereikt (450 soorten).

Zoals uit de grafiek kan worden afgelezen, steeg het aantal waargenomen soorten na 1 augustus in de periode '46 t/m '55 met gemiddeld 73, in 1959 met slechts 33. De tweede helft van '59 is derhalve zeer ongunstig geweest.

Ik zal thans een overzicht geven van de meest interessante V a n g s t e n g e d u r e n d e 1 9 5 9.

a. ZELDZAME SOORTEN:

Cosymbia annulata Schulze. Op 14 augustus een zeer klein exemplaar (vlucht 17 mm tegen \pm 23 mm normaal) op licht te Epen (Z.L.).

Nycterosea obstipata F. op licht te Epen op 13 augustus.

Strymonidea w-album Knoch op 11 juli bij Rijkholt (Z. Limb.).

Maculinea alcon Schiff. op 4 juli in de duinen bij Vogelenzang een exemplaar, dat overeenkomt met subspecies *ericae* Lempke, die in ons land vooral wordt aangetroffen op vochtige heiden in het oosten van ons land. Het gevangen exemplaar wijkt sterk af van subsp. *arenaria* Lempke, die ik destijds in de duinen bij Wassenaar ontdekte, waar de jonge rups leeft op *Gentiana cruceata* L. De vangst bij Vogelenzang is ook daarom interessant, omdat voor zover mij bekend aldaar geen gentiaan voorkomt.

Abraxas sylvata Sc. op licht te Aerdenhout op 6 juli. In de 14 jaar, dat ik te Aerdenhout vang, heb ik deze soort daar nooit aangetroffen.

Semiothisa signaria Hb. Op 27 juni ving ik enige exemplaren bij Hollandsche

Rading. In het oosten en zuiden van ons land komt deze soort meer voor. Uit N.-Holland was zij nog niet vermeld.

Astbena albulata Hufn. (*candidata* Schiff.) op 24 juni op licht te Aerdenhout. Deze soort is alleen vermeld uit Limburg, N.-Brabant, Gelderland en Zeeland en daar op verschillende plaatsen niet zeldzaam.

b. AFWIJKINGEN:

Biston stratarius Hfn. f. *nigricans* (met zwarte i.p.v. bruine banden) gevangen op licht te Aerdenhout op 24 maart.

Cerastis rubricosa F. met lichtbruine, weinig getekende voorvleugels.

Clostera curtula L. Op 7 mei op de lamp te Aerdenhout een prachtige vorm met effen donkerbruine voorvleugels, zodat de bruine vlek aan de voorvleugelpunt geheel wegvalt; de witte dwarslijnen steken tegen de donkere ondergrond sterk af.

Ematurga atomaria L. Op 6 juni bij Heeze een geheel zwart exemplaar zonder enige tekening; alleen de franje is zwart-wit gevlekt.

Arctia caja L. Een exemplaar met gereduceerde zwart-bruine vlekken op voor- en achtervleugels. Ter vergelijking toonde ik een normaal exemplaar, een met versterkte zwart-bruine vlekken op de voorvleugels, z zodanig dat van de witte banden bijna niets over is en een exemplaar, waarbij het zwartbruin is vervangen door grijsbruin (e.l. 15.VII.1924 te Nijmegen).

Anaitis plagiata L. Grondkleur donkerder grijs dan normaal, dwarslijnen zuiver zwart i.p.v. zwart-bruin, gevangen op licht te Epen, 12 juli 1959.

Summary

Enumeration of Macrolepidoptera which were of interest during the year 1959, either by rarity or by deviating characters, and also a short discussion of the climatologically very curious summer season which was extremely dry.

Evers, Hans, Die Kleinschmetterlinge Hamburgs, Schleswig-Holsteins und des nördlichen Niedersachsens. Teil 1 : Zünsler (Pyalidae). Overdruk uit *Verh. Ver. naturw. Heimatforsch. Hamburg* 34 : 75—125, 15 juni 1960.

Voor een juist begrip van het voorkomen van soorten in ons land is het stellig noodzakelijk de verspreiding in de ons omringende gebieden te kennen. Daarom alleen al is het voor hen, die zich bezig houden met de studie van onze microlepidoptera, van belang kennis te nemen van deze publicatie. Zij zullen dan merken met een voortreffelijk stuk werk te doen te hebben, met grote zorg samengesteld en volkomen op de hoogte van de tijd wat systematiek en nomenclatuur betreft.

Met zekerheid zijn thans 150 soorten Pyraliden uit dit gebied bekend. Alle twijfelachtige soorten, waarvan geen materiaal meer aanwezig was, zijn eenvoudig geschrapt, een radicale oplossing, maar stellig de enige juiste.

Van elke soort wordt kort de ecologie behandeld, de bekende vindplaatsen worden vermeld, verdeeld over de districten waarin het gebied is gesplitst (deze zijn op een bijgevoegde kaart te vinden), de in dit gebied bekende vliegtijd wordt nauwkeurig opgegeven en zo nodig wordt iets gezegd over de variabiliteit. Alleen hier met zekerheid vastgestelde voedselplanten van rupsen worden vermeld (en dat zijn er nog maar weinige!).

Wanneer we ook voor ons land over een moderne bewerking van deze familie beschikken, zal het stellig interessant zijn de gegevens van beide fauna's met elkaar te vergelijken. — LPK.